

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανανέωση της εταιρικής σχέσης με τις χώρες της Νότιας Γειτονίας — Ένα νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο»

(JOIN/2021/2 final)

(2021/C 374/13)

Εισηγήτρια: η κ. **Helena DE FELIPE LEHTONEN**

Αίτηση γνωμοδότησης	26.3.2021
Νομική βάση	Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	23.3.2021
Αρμόδιο τμήμα	Εξωτερικές σχέσεις
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	16.6.2021
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	7.7.2021
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	562
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	215/1/5

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την ανανεωμένη δέσμευση της ανακοίνωσης για το κράτος δικαίου, τα ανθρώπινα και θεμελιώδη δικαιώματα, την ισότητα, τη δημοκρατία και τη χρηστή διακυβέρνηση, ως ακρογωνιαίο λίθο για την ανάπτυξη ισότιμων κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς οι οποίες κατά συνέπεια ευημερούν, καθώς και την ιδιαίτερη έμφαση που δίνει στους νέους, τις γυναίκες και τις μειονεκτούσες ομάδες. Συγχρόνως, χαιρετίζει τους νέους κοινωνικούς στόχους της διάσκεψης κορυφής του Πόρτο, που πρέπει να έχει αντίκτυπο στην εφαρμογή της κοινής ανακοίνωσης.

1.2. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει με μεγάλη ικανοποίηση τη δέσμευση της ΕΕ να προωθήσει μια κουλτούρα κράτους δικαίου, με στενή συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και της επιχειρηματικής κοινότητας. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και οι οργανώσεις των κοινωνικών εταιρών παραμένουν βασικοί εταίροι στη διαμόρφωση και την παρακολούθηση της συνεργασίας της ΕΕ. Η ομάδα «Θεμελιώδη δικαιώματα και κράτος δικαίου» της ΕΟΚΕ είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα της ενίσχυσης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στις χώρες της ΕΕ.

1.3. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει θερμά τις προτάσεις για μεγαλύτερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην ανάπτυξη της περιοχής, ώστε να συμπληρωθούν οι απαραίτητες δημόσιες επενδύσεις, και για εμπάθυνση του διαλόγου μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με σκοπό να εξασφαλιστεί κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα, που θα οδηγήσει στη δημιουργία αξιοπρεπών θέσεων εργασίας. Αυτή η προσέγγιση θα πρέπει να προωθηθεί τόσο σε περιφερειακό επίπεδο EuroMed όσο και σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

1.4. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την αποφασιστική στήριξη στην ενίσχυση της συνεργασίας σε πολυμερή φόρουμ, με τον ΟΗΕ στο επίκεντρό της, ιδίως όσον αφορά την ειρήνη και την ασφάλεια, προκειμένου να αναπτυχθούν κοινές λύσεις και να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα που υπονομεύουν τη σταθερότητα και την πρόοδο· ωστόσο, μετά από 25 χρόνια ύπαρξης της Διαδικασίας της Βαρκελώνης, τα ίδια προβλήματα εξακολουθούν να πλήττουν την περιοχή όσον αφορά την ειρήνη, την ασφάλεια και την οικονομική ανάπτυξη. Η ΕΟΚΕ ζητεί την ανάληψη δράσης, με βάση τις συνέργειες μεταξύ των μέσων που προβλέπονται από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και τη στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ασφάλειας, και πιστεύει ότι απαιτείται σημαντική επίταση των προσπαθειών της ΕΕ στην περιοχή.

1.5. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι σημαντικό να βελτιωθεί η περιφερειακή, υποπεριφερειακή και διαπεριφερειακή συνεργασία, κυρίως μέσω της Ένωσης για τη Μεσόγειο, του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών, της Αφρικανικής Ένωσης, του φόρουμ διαλόγου Πέντε συν Πέντε (5 + 5) ή άλλων περιφερειακών φορέων και οργανισμών που προωθούν ρεαλιστική πολυεπίπεδη διακυβέρνηση μέσω πρωτοβουλιών που βασίζονται σε μεταβλητή γεωμετρία και τριγωνισμό και βοηθούν στην προώθηση της συνεργασίας με ολοκλήρη την αφρικανική ήπειρο και τις περιοχές του Κόλπου και της Ερυθράς Θάλασσας.

1.6. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στην αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της μετανάστευσης στις αντίστοιχες χώρες εταίρους. Πρέπει να εξασφαλίζεται στους ανθρώπους αξιοπρεπής διαβίωση, απασχόληση και προοπτικές στις χώρες τους, σύμφωνα με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ), ώστε να μη μεταναστεύουν λόγω έλλειψης ευκαιριών ζωής. Σχετικά παραδείγματα είναι η καλύτερη πρόσβαση στην εκπαίδευση ή μέτρα για τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας.

1.7. Η ΕΟΚΕ καλεί την ΕΕ να μεριμνήσει ώστε η πράσινη μετάβαση να μην θεωρείται ένα μοντέλο που επιβάλλεται από το εξωτερικό. Συνιστάται να γίνουν επενδύσεις σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης, καθώς και να συμμετέχει η κοινωνία των πολιτών σε αυτήν την προσπάθεια.

1.8. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της έμφασης που δίνει η ανακοίνωση στον ουσιαστικό ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινωνικοί εταίροι και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών —τόσο οι επίσημες όσο και οι άτυπες— ως βασικοί συντελεστές του σχεδιασμού και της υλοποίησης των δημόσιων πολιτικών, καθώς και ως θεματοφύλακες του σεβασμού των δικαιωμάτων των πολιτών και του κράτους δικαίου. Οι συνδικαλιστικές και επιχειρηματικές οργανώσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο σε αυτό, στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ θεωρεί καίριας σημασίας να στηρίξει και να προωθήσει η ΕΕ τη δράση των διαφόρων θεσμικών οργάνων και δικτύων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, με την ευρεία έννοια του όρου, σε ευρωμεσογειακό επίπεδο, ώστε να μπορούν να εκτελούν το έργο τους υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες.

1.9. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η ισότητα των φύλων δεν αποτελεί μόνο οικουμενικά αναγνωρισμένο ανθρώπινο δικαίωμα, αλλά και επιτακτική προϋπόθεση για την ευημερία, την οικονομική ανάπτυξη, τη χρηστή διακυβέρνηση, την ειρήνη και την ασφάλεια· πρέπει να εντεινουμε τις προσπάθειές μας, μεταξύ άλλων μέσω της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου σε όλα τα προγράμματα συνεργασίας και τις στοχευόμενες δράσεις, σύμφωνα με το τρίτο σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ισότητα των φύλων.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Στις 9 Φεβρουαρίου 2021, προκειμένου να επανεκκινηθεί και να ενισχυθεί η στρατηγική εταιρική σχέση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εταίρων της στη Νότια Γειτονία, ο Υπάτος Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξέδωσε μια νέα δήλωση πολιτικής: την ανακοίνωση με τίτλο «Ανανέωση της εταιρικής σχέσης με τις χώρες της Νότιας Γειτονίας – Ένα νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο».

2.2. Ένα ειδικό οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο για τη Νότια Γειτονία έχει ως στόχο να εξασφαλίσει ότι η ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιοχής θα βελτιωθεί και ότι η οικονομική ανάκαμψη, που καλύπτει επίσης τις υγειονομικές επιπτώσεις από την πανδημία COVID-19, θα ενισχύσει την υλοποίηση του μηχανισμού COVAX, θα ενδυναμώσει τις βιώσιμες δημόσιες υποδομές και δεν θα αφήσει κανέναν στο περιθώριο. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ανακοίνωσης και είναι ουσιώδης για την εξασφάλιση της εμπιστοσύνης των πολιτών στα θεσμικά όργανα.

2.3. Σύμφωνα με τον νέο Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ) της ΕΕ, έως και 7 δισεκατομμύρια EUR προορίζονται για την εφαρμογή του μεταξύ 2021 και 2027, με πιθανή αξιοποίηση έως και 30 δισεκατομμυρίων EUR σε δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην περιοχή κατά την επόμενη δεκαετία. Μέσω του ΜΓΑΔΣ, η ΕΕ θα δώσει επίσης ώθηση στις βιώσιμες επενδύσεις στο πλαίσιο του ETBA+ με μόχλευση κεφαλαίων για τη συμπλήρωση άμεσων επιχορηγήσεων εξωτερικής συνεργασίας. Το ETBA+ θα υποστηριχθεί από εγγύηση εξωτερικής δράσης 53 400 εκατομμυρίων EUR, που θα καλύψουν επίσης τα Δυτικά Βαλκάνια.

2.4. Το νέο θεματολόγιο εστιάζει σε πέντε τομείς πολιτικής:

- Ανθρώπινη ανάπτυξη, χρηστή διακυβέρνηση και κράτος δικαίου
- Ανθεκτικότητα, ευημερία και ψηφιακή μετάβαση
- Ειρήνη και ασφάλεια
- Μετανάστευση και κινητικότητα
- Πράσινη μετάβαση.

3. Ιστορικό της ανανέωσης της εταιρικής σχέσης με τη Νότια Γειτονία — Ένα νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο

3.1. Εικοσιπέντε χρόνια μετά τη διακήρυξη της Βαρκελώνης, το νέο, φιλόδοξο και καινοτόμο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο προτείνει επανεκκίνηση της ευρωμεσογειακής εταιρικής σχέσης.

- 2004: Έναρξη εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας (ΕΠΓ)
- 2008: Δημιουργία της Ένωσης για τη Μεσόγειο ως διακυβερνητικού οργανισμού
- 2015: Επανεξέταση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, με καθορισμό της σταθεροποίησης και της ασφάλειας ως κύριων στόχων πολιτικής
- 2020: Πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ένα νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο.

3.2. Το έγγραφο εργασίας σχετικά με το επενδυτικό σχέδιο για τη Νότια Γειτονία περιέχει συγκεκριμένες προτάσεις για πρωτοβουλίες σε τέσσερις από τους πέντε τομείς προτεραιότητας. Το επενδυτικό σχέδιο προορίζεται ρητώς να αναπτυχθεί σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, πιθανώς μέσω κοινού προγραμματισμού. Είναι απαραίτητο να συμμετέχουν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και οι κοινωνικοί εταίροι στη διαδικασία προγραμματισμού. Ομοίως, το επενδυτικό σχέδιο πρέπει να είναι προσβάσιμο για τους εν λόγω κοινωνικούς φορείς.

4. Ανθρώπινη ανάπτυξη, χρηστή διακυβέρνηση και κράτος δικαίου

4.1. Η προαγωγή του κράτους δικαίου στις χώρες εταίρους είναι ουσιώδους σημασίας. Οι κοινωνικές οργανώσεις, ειδικά οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο σε αυτό. Εξασφαλίζεται έτσι η επιβολή των κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων. Στην περιοχή πρέπει να προαχθεί δεόντως η «βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη»⁽¹⁾. Η ΕΕ μπορεί να διαδραματίσει καιρό ρόλο όσον αφορά τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ώστε να επιτρέψει στις ιδιωτικές επιχειρήσεις να εδραιωθούν και να ακμάσουν, αποφεύγοντας τη γραφειοκρατία και διευκολύνοντας τη σύσταση νέων επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρήσεις, και ιδίως οι ΜΜΕ, θα μπορούσαν πραγματικά να ευημερήσουν, αλλά και να δημιουργήσουν ποιοτικές θέσεις εργασίας που να συμβάλουν, ειδικότερα, στην καταπολέμηση των κοινωνικών αιτίων της ανεπιθύμητης μετανάστευσης.

4.2. Επιπλέον, η χρηστή διακυβέρνηση, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων, ο κοινωνικός διάλογος και η ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη προάγουν την ειρήνη, τη χωρίς αποκλεισμούς ευημερία και τη σταθερότητα. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη δέσμευση προς τους κανόνες της ΔΟΕ⁽²⁾ και την αποτελεσματική εφαρμογή τους στις χώρες εταίρους με βάση το θεματολόγιο του 2030. Η μείωση της γραφειοκρατίας είναι απαραίτητη για να βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των χωρών εταίρων.

4.3. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα προσέγγισης χρηστής διακυβέρνησης στην περιοχή είναι η σαφής εστίαση στη στήριξη της Ένωσης για τη Μεσόγειο (ΕγΜ) ως φόρουμ ανταλλαγής και συνεργασίας. Τον Σεπτέμβριο του 2020, η ΕΟΚΕ ανανέωσε το μνημόνιο συνεννόησής της, ενώνοντας δυνάμεις με σκοπό την ενίσχυση της συμμετοχής των οικονομικών και κοινωνικών ενδιαφερόμενων φορέων από τις χώρες της ΕγΜ, με σκοπό την επίτευξη των στόχων της διακήρυξης του Παρισιού του 2008 σχετικά με την ενεργό συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών.

4.4. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει τη συνεργασία με τους νότιους εταίρους για να προωθηθεί η δημιουργία υγιών περιβαλλόντων πληροφοριών και η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης ως μέτρα για την αντιμετώπιση της έλλειψης πληροφόρησης και της παραπληροφόρησης. Είναι σημαντικό να προωθηθεί η χρηστή διακυβέρνηση, μέσω της αποτελεσματικής, δίκαιης και διαφανούς δημόσιας διοίκησης, η αποφασιστικότερη καταπολέμηση της διαφθοράς και η ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

5. Ενίσχυση της ανθεκτικότητας, οικοδόμηση ευημερίας και αξιοποίηση ψηφιακής μετάβασης

5.1. Η ανακοίνωση προτείνει να βοηθηθούν οι νότιοι εταίροι ώστε να επωφεληθούν από τον ψηφιακό μετασχηματισμό και να καταστούν ανταγωνιστές στην παγκόσμια ψηφιακή οικονομία. Οι δεξιότητες των εργαζομένων, των αυτοαπασχολούμενων και των επιχειρηματιών θα πρέπει να προωθηθούν ειδικά με σκοπό να μπορέσουν να ανταποκριθούν στον ψηφιακό μετασχηματισμό στον κόσμο της εργασίας⁽³⁾.

5.2. Το εμπόριο και οι επενδύσεις συμβάλλουν στην ανάπτυξη της περιοχής. Είναι επιθυμητή η στήριξη για την ένταξη των βορειοαφρικανικών χωρών στην αφρικανική ηπειρωτική ζώνη ελεύθερων συναλλαγών (AfCFTA). Ωστόσο, πρέπει επίσης να προωθηθεί η περιφερειακή οικονομική δικτύωση μεταξύ των βορειοαφρικανικών χωρών εταίρων. Η άρση των μη δασμολογικών φραγμών (μείζον εμπόδιο για την εμπορική ολοκλήρωση στην περιοχή) θα πρέπει να προωθηθεί κατάλληλα, λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων οικονομικών ασυμμετριών. Για παράδειγμα, οι διαπραγματεύσεις της ΕΕ με την Τυνησία και το Μαρόκο –DCFTA– έχουν μείνει στάσιμες, διότι οι υφιστάμενες ασυμμετρίες δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης, Στόχος 8: Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη.

⁽²⁾ Όπως ορίζεται στις βασικές συμβάσεις και ιδίως στην τριμερή δήλωση αρχών της ΔΟΕ σχετικά με τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική πολιτική (σημείο 2.2 της γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας» (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 136).

⁽³⁾ Σημεία 2.4.1 και 2.4.4 της ενημερωτικής έκθεσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ψηφιοποίηση: μια βασική πρόκληση για τις ΜΜΕ στην περιοχή της Μεσογείου» (REX/519).

⁽⁴⁾ Σημεία 3.2.9 και 4.1.2 της γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «ΕΕ και Αφρική: Πραγμάτωση μιας ισότιμης εταιρικής σχέσης ανάπτυξης βασισμένης στη βιωσιμότητα και στις κοινές αξίες» (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 105) και σημεία 4.1 και 6.1 της γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η εξωτερική βοήθεια, οι επενδύσεις και το εμπόριο ως μέσα για τη μείωση των αιτίων της οικονομικής μετανάστευσης, με ιδιαίτερη έμφαση στην Αφρική» (ΕΕ C 97 της 24.3.2020, σ. 18).

5.3. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην παροχή ευκαιριών για τους νέους μέσω προγραμμάτων στήριξης της απασχόλησης και της εκπαίδευσης, με εστίαση στην ενίσχυση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση, ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που είναι μακράν οι μεγαλύτεροι εργοδότες στην περιοχή, μέσω της χρήσης νέων χρηματοδοτικών μέσων, όπως του επιχειρηματικού κεφαλαίου. Επίσης, είναι επιθυμητό να θεσπιστούν μηχανισμοί για τη μετάβαση από την άτυπη στην επίσημη οικονομία με βάση την αυτοαπασχόληση και τις ποιοτικές θέσεις εργασίας.

5.4. Η ΕΟΚΕ θεωρεί την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καθώς και τα μεσογειακά προγράμματα Erasmus+, προτεραιότητα για τους νέους, καθώς παρέχουν ευκαιρίες απασχόλησης, προωθώντας τη μετάβαση από το σχολείο στην εργασία. Οι ψηφιακές υποδομές αποτελούν προτεραιότητα για την περιοχή, και ο αντίκτυπος της ψηφιοποίησης στην εργασία με τη μορφή της τηλεργασίας παρέχει στους εργαζόμενους μεγαλύτερη αυτονομία και ισορροπία μεταξύ της επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής⁽⁵⁾.

5.5. Ο στόχος της εμβάθυνσης της συνεργασίας για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και της αξιοποίησης της ψηφιακής τεχνολογίας στην επιβολή του νόμου «με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών» αποτελεί αιτία ανησυχίας, δεδομένης της προηγούμενης έλλειψης διαφάνειας στην τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην περιοχή.

6. Ειρήνη και ασφάλεια

6.1. Οι εσωτερικές συγκρούσεις και οι περιφερειακές διαμάχες, που συνεχίζουν να μαινόνται στην περιοχή (Δυτική Σαχάρα, Λιβύη, Ισραήλ/Παλαιστίνη, Συρία) αποτελούν μείζονα πρόκληση. Η ανακοίνωση τονίζει τη σημασία της εξομάλυνσης των σχέσεων μεταξύ Ισραήλ και ορισμένων αραβικών κρατών, προκειμένου να δρομολογηθούν νέες πρωτοβουλίες. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ο κοινωνικός διάλογος μεταξύ διαφόρων πολιτισμών και ο αμοιβαίος σεβασμός αποτελούν βάση της ειρήνης, της σταθερότητας και της κοινής ευημερίας στην περιοχή.

6.2. Η καταπολέμηση του εξτρεμισμού, της ριζοσπαστικοποίησης, του κυβερνοεγκλήματος και του οργανωμένου εγκλήματος πρέπει να σεβεται, ιδίως, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης αποτελεί έκτακτο μέτρο, κατά τη διάρκεια του οποίου τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών πρέπει να συνεχίζουν να γίνονται πλήρως σεβαστά.

6.3. Η ανακοίνωση υπόσχεται ενίσχυση της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της ΕΠΓ/της νότιας εταιρικής σχέσης, μεταξύ άλλων με διαπραγμάτευση συμφωνιών συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και επιμέρους γειτόνων του Νότου. Δεδομένης της μακράς ιστορίας συνεργασίας, η δήλωση ότι «η ΕΕ θα συνεργαστεί με τους Νότιους Εταίρους της προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα συστήματα επιβολής του νόμου και τα δικαστικά τους συστήματα πληρούν υψηλά πρότυπα προστασίας των δεδομένων και σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα» αποτελεί βήμα προόδου όσον αφορά τις κοινές προσεγγίσεις.

7. Μετανάστευση και κινητικότητα

7.1. Όσα προβλέπει η ανακοίνωση για τη διαχείριση της μετανάστευσης αυξάνουν την πιθανότητα η χρηματοδοτική ενίσχυση να εξαρτάται, τουλάχιστον εν μέρει, από τη συνεργασία σε αυτόν τον τομέα. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της δραστηριοποίησης της ΕΕ για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της παράτυπης μετανάστευσης και της αναγκαστικής εκτόπισης μέσω της επίλυσης συγκρούσεων και της αντιμετώπισης των κοινωνικοοικονομικών προκλήσεων που επιδεινώνονται από την πανδημία COVID-19 με εξατομικευμένες λύσεις προσαρμοσμένες στους εταίρους της νότιας ακτής της Μεσογείου. Η συμμόρφωση με τα ανθρώπινα δικαιώματα (σύμβαση της Γενεύης) αποτελεί τη βάση οποιασδήποτε συνεργασίας στον τομέα της μετανάστευσης. Η έλλειψη προθυμίας για συνεργασία μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με «κίνητρα»⁽⁶⁾.

7.2. Η ανακοίνωση προτείνει να προωθηθούν «εταιρικές σχέσεις προσέλκυσης ταλέντων» στο πλαίσιο του νέου συμφώνου της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο. Φαίνεται ότι το νέο μέσο στοχεύει στην ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες. Αυτός θα μπορούσε να είναι ένας πιθανός τομέας σύνδεσης της επαγγελματικής κατάρτισης, της επιχειρηματικής δικτύωσης, των διαπεριφερειακών αλυσίδων αξίας και της κυκλικής μετανάστευσης προς όφελος των ατόμων και των οικονομιών και στις δύο πλευρές της Μεσογείου. Σε κάθε περίπτωση, αυτά τα σχέδια πρέπει να συμβαδίζουν με την ανάγκη διατήρησης επαρκούς ειδικευμένου εργατικού δυναμικού στις χώρες εταίρους, το οποίο είναι αναγκαίο για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη τους.

⁽⁵⁾ Σημεία 1.12 και 2.2.7 της ενημερωτικής έκθεσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ψηφιοποίηση: μια βασική πρόκληση για τις ΜΜΕ στην περιοχή της Μεσογείου» (REX/519).

⁽⁶⁾ Συνέντευξη με τον εμπειρογνώμονα για μεταναστευτικά θέματα Gerald Knaus: <https://www.dw.com/de/knaus-eu-migrationspakt-ist-unrealistisch/a-55058035>

8. Πράσινη μετάβαση: ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, ενέργεια και περιβάλλον

8.1. Η ανακοίνωση αναγνωρίζει τις δυνατότητες της Νότιας Γειτονίας όσον αφορά την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ειδικά ηλιακής και αιολικής ενέργειας, και την παραγωγή υδρογόνου, που θεωρεί «νέα στρατηγική προτεραιότητα». Οι δυνατότητες συνδέονται σαφώς με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και την αυξανόμενη ένταξη προτεραιοτήτων βιώσιμης ανάπτυξης στη διεθνή παγκόσμια συνεργασία. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, επιπλέον των (διεθνών) έργων μεγάλης κλίμακας, είναι απαραίτητο να υποστηριχθούν έργα με άμεσο τοπικό κοινωνικοοικονομικό αντίκτυπο.

8.2. Η έκκληση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία θα πρέπει να εφαρμοστεί για να επιφέρει συγκεκριμένα οφέλη στη γεωργία, έναν τομέα ουσιώδη για τις οικονομίες των περισσότερων χωρών εκτός ΕΕ, με πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην εκ νέου ανακάλυψη και την προστασία της Μεσογείου Θάλασσας. Η γαλάζια οικονομία αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο για τη διαχείριση των κοινών πόρων της Μεσογείου, και η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη να ληφθεί υπόψη η υπουργική δήλωση της ΕγΜ σχετικά με τη βιώσιμη γαλάζια οικονομία στη Δυτική Μεσόγειο.

8.3. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ιδιαίτερα συναφή τα συμπεράσματα της πρώτης αξιολογημένης έκθεσης στη Μεσόγειο από το MedECC, χρηματοδοτούμενης από την ΕγΜ, σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής και περιβαλλοντικής αλλαγής και τις συνέπειές της στην περιοχή, που προωθεί τομείς κοινής συνεργασίας μεταξύ των δύο ακτών, οι οποίες αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις όσον αφορά τη βιώσιμη και κλιματική ανθεκτικότητα, ώστε να διευκολυνθεί η μετάβαση σε μια πράσινη, γαλάζια και κυκλική οικονομία στην περιοχή.

9. Ισότητα των φύλων και δικαιώματα των γυναικών, άτομα ΛΟΑΤΚΙ+ και άτομα με αναπηρίες στις δύο πλευρές της Μεσογείου

9.1. Τόσο τα ακροδεξιά εθνικιστικά κινήματα στην Ευρώπη όσο και τα συντηρητικά και ισλαμιστικά κινήματα στη νότια ακτή, χρησιμοποιώντας παραδοσιακή και θρησκευτική γλώσσα, τελευταία αντιδρούν ολοένα και περισσότερο στην ισότητα των φύλων.

9.2. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την πρωτοβουλία της ΕγΜ να εγκαταστήσει εθελοντικούς μηχανισμούς παρακολούθησης για τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει οι κυβερνήσεις στην περιοχή σχετικά με τα πρότυπα ισότητας των φύλων με τη μορφή συγκεκριμένων δεικτών.

9.3. Η πανδημία COVID-19 έχει απλώς επιδεινώσει την κατάσταση. Καταρχάς, οι ανελεύθερες και αυταρχικές κυβερνήσεις έχουν εκμεταλλευτεί την ευκαιρία να συνεχίσουν τις επιθέσεις τους στα δικαιώματα των γυναικών και των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ+. Δεύτερον, διάφορα κυβερνητικά μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της πανδημίας έχουν ουσιαστικά επιδεινώσει τις συνθήκες διαβίωσης των γυναικών, των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ+ και των ατόμων με αναπηρίες, γεγονός που καθιστά αναγκαίο να προωθηθούν πρωτοβουλίες για την προστασία των δικαιωμάτων αυτών των ομάδων και για τη διασφάλιση της κοινωνικοοικονομικής και πολιτικής συμμετοχής τους.

9.4. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες και τη συνεργασία της επιτόπου για να εξασφαλίσει ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ+ τηρούνται χωρίς εξαιρέσεις, ότι πουθενά αυτά τα άτομα δεν υπόκεινται σε ποινικές διώξεις και ότι η συμμετοχή τους στη δημόσια ζωή ενισχύεται (?).

9.5. Παρότι πολλές χώρες εταίροι έχουν υπογράψει τη σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, υπάρχει ακόμα μεγάλη ανάγκη βελτίωσης στις συνθήκες διαβίωσής τους. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αναλάβει ειδική δέσμευση για την εφαρμογή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, όπως προβλέπεται στη σύμβαση του ΟΗΕ.

Βρυξέλλες, 7 Ιουλίου 2021.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG

(?) Σημείο 1.11 της γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ένωση ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΔΜ 2020-2025 (SOC/2021)», ΕΕ C 286, 16.7.2021, σ. 128.